

Πώς το εβραϊκό κράτος κατάφερε να είναι πραγματική οικονομική και στρατιωτική δύναμη, αλλά και η Κοιλιάδα του Πυριτίου της Εγγύς Ανατολής

του **Αθαν. Χ. ΠΑΠΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Όταν το 1960 επισκέφθηκα για πρώτη φορά το Ισραήλ, ως φοιτητής που έπρεπε επί έναν μήνα να κάνει μία πρώτη πρακτική εξάσκηση στην πραγματική οικονομία, πήγα κατ' ευθείαν σε ένα κιμπούτς. Εκεί πήρα μια πρώτη γεύση ενός σοσιαλιστικού τρόπου ζωής, σε μία χώρα την οποία όλοι οι γείτονές της ήθελαν να καταστρέψουν. Η εμπειρία μου ήταν εκπληκτική. Σίγουρα δε, άξιζε πολλά πανεπιστημιακά χρόνια.

Όμως, στο κείμενο που κατέθεσα στο πανεπιστήμιο μετά το πέρας του stage, κατέληγα στο συμπέρασμα ότι τα ρωσικής εμπνεύσεως κιμπούτς ήσαν καταδικασμένα –για τον απλό λόγο ότι η αυτοκατανάλωση αγροτικών προϊόντων σε καμία περίπτωση δεν οδηγεί σε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Τόνιζα επίσης ότι, επειδή το όλο περιβάλλον μέσα στο οποίο έπρεπε να επιβιώσει το Ισραήλ δεν βοηθούσε την βιομηχανική ανάπτυξη, η χώρα αυτή έπρεπε να ανακαλύψει και να αξιοποιήσει νέους πλουτοπαραγωγικούς τομείς.

Αφού πέρασαν 22 χρόνια από την έκθεσή μου αυτή, επισκέφθηκα εκ νέου το Ισραήλ το 1982, ως δημοσιογράφος πλέον. Η χώρα, παρά τον εχθρικό της περίγυρο, είχε κάνει τεράστια βήματα προόδου και ήταν κυριολεκτικά αγνώριστη. Όσο για το κιμπούτς που είχα γνωρίσει, δεν ήταν πια μία αγροτική εκμετάλλευση αλλά ένα πολύ προωθημένο κέντρο υψηλής τεχνολογίας. Με αφορμή την νέα εμπειρία μου, είχα γράψει τότε στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (ΟΤ) ότι η Ελλάδα, αντί να βρίζει και να υποτιμά την μοναδική δημοκρατία της Μέσης Ανατολής, καλά θα έκανε να πάρει τεχνολογικά και αμυντικά μαθήματα από αυτήν, αν πραγματικά ήθελε να γνωρίσει ουσιαστική οικονομική ανάπτυξη και πολύ υψηλό επίπεδο στρατιωτικής ετοιμότητας.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1986, μετά από μία νέα μου επίσκεψη στο Ισραήλ, έγραφα στον ΟΤ ότι η χώρα αυτή θα μπορούσε να μάς βοηθήσει να λύσουμε και σοβαρά ενεργειακά μας προβλήματα, ιδιαίτερα στα νησιά του Αιγαίου. Το άρθρο αυτό, ο τότε επικεφαλής της Κρατικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΚΥΠ), Φίλιππος Μακέδος, το κατέθετε στην Βουλή ως αποδεικτικό στοιχείο της σχέσης μου με την ισραηλινή μυστική υπηρεσία Μοσσάντ και της δράσης της στην Ελλάδα. Τόσα καταλάβαινε ο άνθρωπος που είχε την ευθύνη της εθνικής

ασφάλειας της χώρας. Ευτυχώς, όμως, έμεινε μόνον έναν χρόνο στην θέση αυτή.

Σήμερα, 70 χρόνια μετά από την ίδρυσή του, το Ισραήλ καλπάζει. Η χώρα που ξεκίνησε με βάση κάποιες νεφελώδεις σοσιαλιστικές αρχές Ρώσων εμιγκρέδων, είναι πλέον μία ευημερούσα φιλελεύθερη δημοκρατία, με ισχυρό στρατό, υψηλό φρόνημα και 3,3% ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης. Ακόμα, στο σημερινό Ισραήλ των 9 εκατομμυρίων κατοίκων (από 650.000 το 1948), το κατά κεφαλήν ετήσιο εισόδημα πλησιάζει τα 38.000 δολάρια, η ανεργία μόλις ξεπερνά το 4%, ο μέσος μηνιαίος μισθός είναι 1.230 ευρώ και οι αμυντικές δαπάνες ανέρχονται στο 6,4% του ΑΕΠ της χώρας, η οποία κάθε χρόνο αφιερώνει 4,27% τού ΑΕΠ της σε έρευνα και ανάπτυξη (έναντι 2,23% που είναι ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

Από την άλλη πλευρά, η ανακάλυψη το 2009 τεράστιων κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην ευρύτερη περιοχή του Τελ Αβίβ προσφέρει πλήρη ενεργειακή ανεξαρτησία στο Ισραήλ, εκτινάσσοντας στα ύψη και τον δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης της χώρας. Έτσι, με βάση τα κριτήρια του ΟΗΕ, πέρα από τον οικονομικό του πλούτο, από πλευράς εκπαίδευσης, υγείας, κοινωνικής προστασίας και προσδόκιμου ζωής το Ισραήλ κατέχει την 20η θέση στον κόσμο και βρίσκεται πάνω από την Γαλλία, την Ιταλία, το Βέλγιο και την Ελλάδα (η οποία συνεχώς υποχωρεί). Υπό παρόμοιες συνθήκες το Ισραήλ αποτελεί μοναδική περίπτωση πετυχημένης χώρας, η οποία μπόρεσε και έφτασε εκεί που βρίσκεται υπό τις πιο αντίξοες συνθήκες –τόσον γεωπολιτικές όσο και γεωγραφικές.

Μέλος επίσης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως (ΟΟΣΑ) από το 2010, το Ισραήλ θεωρείται σήμερα η πιο αναπτυγμένη χώρα της μετα-αποικριακής περιόδου του 20ού αιώνα, που παραμένει και προωθημένη κοινοβουλευτική δημοκρατία. Αυτό δε, όπως μάς λέει ο Γάλλος φιλόσοφος Εντγκάρ Μορέν, είναι και ένας από τους λόγους που έχει σκληρούς ιδεολογικούς εχθρούς. Αποτελεί κυριολεκτικά καρφί στα μάτια των τριτοκοσμικών σοσιαλιστών, των ακροδεξιών εθνικοσοσιαλιστών και βεβαίως των ισλαμιστών, για τους οποίους πας μη ισλαμιστής απλώς δεν είναι άνθρωπος.

Σήμερα, εν τούτοις, μετά από αρκετούς πολέμους τα 70 τελευταία χρόνια με τους Άραβες εχθρούς του, το Ισραήλ έναν θανάσιμο εχθρό έχει από στρατιωτικής πλευράς: το Ιράν των αγιατολλάδων. «Πέρα από την αντιπαράθεση με τους Παλαιστίνιους, κεντρικός εχθρός του Ισραήλ είναι το Ιράν», τονίζει ο στρατηγός Γκαντί Αϊζενκότ, αρχηγός του Ισραηλινού Επιτελείου Στρατού. Εκτιμά δε ότι μέσα στο 2018 ένας πόλεμος με το Ιράν κάθε άλλο παρά αναπόφευκτος είναι –πλην όμως, αν γίνει, θα καταλήξει με σημαντικό στρατηγικό πλεονέκτημα υπέρ του εβραϊκού κράτους.

Παρόμοια σιγουριά είναι πρωτόγνωρη για τους Ισραηλινούς, αν λάβουμε υπ' όψιν μας ότι ο ίδιος ο Μπεν Γκουριόν, ιδρυτής του κράτους, είχε δηλώσει ότι «η ύπαρξη και η πορεία του δεν θα είναι μία απλή ιστορία τύπου πικ-νικ». Και από την άποψη αυτή, δεν είχε άδικο. Δώδεκα πόλεμοι σε 70 χρόνια δεν είναι καθόλου μικρή υπόθεση.

Η κατάσταση όμως αλλάζει σήμερα. Η προσπάθεια του Ιράν να κυριαρχήσει στην Μέση Ανατολή και να ηγηθεί του ισλαμικού κόσμου φαίνεται να προκαλεί αντιδράσεις στον αραβικό κόσμο, ο οποίος ποτέ δεν είχε καλές σχέσεις με τους Πέρσες. Υπό αυτή την έννοια, στην παρούσα φάση των γεωπολιτικών εξελίξεων, για την Σαουδική Αραβία για παράδειγμα το σιϊτικό Ιράν αποτελεί πολύ σοβαρότερο κίνδυνο για τους Άραβες σουνίτες από ό,τι το κράτος του Ισραήλ.

«Το Ιράν είναι η έκφραση του τρίτου ολοκληρωτισμού. Οι σιΐτες ισλαμιστές που ασκούν την εξουσία στην χώρα αυτή δεν επιδιώκουν τίποτε άλλο παρά μόνον την καταστροφή του ελεύθερου κόσμου. Η ιδεολογία τους είναι αυτή της μαζικής καταστροφής και αλλοίμονό μας αν αποκτήσουν πυρηνικά όπλα. Στο πλαίσιο αυτό, το Ισραήλ αποτελεί μεγάλο εμπόδιο στα ιρανικά σχέδια και οι μουλάδες θα χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα για να το καταστρέψουν. Η σημερινή λυκοφιλία τους με τους Ρώσους και τους Τούρκους αυτή την έννοια έχει», μάς λέει ο Amir Johanchahi, Ιρανός επιχειρηματίας αυτοεξόριστος στο Λονδίνο.

«Το Ιράν», τονίζει η Ariane Tabatabai, καθηγήτρια Διεθνών Σχέσεων στα πανεπιστήμια Georgetown και Harvard, «είναι σήμερα ο ισχυρότερος χρηματοδότης της ισλαμικής τρομοκρατίας και η τακτική του αυτή σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται να αλλάξει. Για παράδειγμα, η ιρανική κυβέρνηση στηρίζει την Χεζμπολλάχ και την Χαμάς στον Λίβανο, στην Συρία και στην Ζώνη της Γάζας, χρηματοδοτεί τους Χούτι στην Υεμένη κατά της Σαουδικής Αραβίας και συνεργάζεται τόσο με τους Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν όσο και με ομάδες του Ισλαμικού Κράτους».

Ωστόσο, οι σχέσεις αυτές του Ιράν με την διεθνή τρομοκρατία έχουν προκαλέσει σοβαρές αντιδράσεις στον αραβικό κόσμο, με αποτέλεσμα η Σαουδική Αραβία να αναζητά ήδη έδαφος συνεργασίας με το Ισραήλ. Το ίδιο συμβαίνει και με ορισμένα Αραβικά Εμιράτα που φοβούνται ότι το Ιράν θέλει να τα αποσταθεροποιήσει.

«Είναι σίγουρο πως νέες τάσεις και εξελίξεις προδιαγράφονται στην Μέση Ανατολή, γεγονός που υποχρεώνει το Ισραήλ να αναζητήσει μία λύση στο παλαιστινιακό πρόβλημα. Η αντιπαράθεση με τους Παλαιστίνιους αποδυναμώνει την ισραηλινή δημοκρατία. Και απέναντι στην πραγματικότητα της κατοχής δεν μπορούμε μονίμως να κλείνουμε τα μάτια», τονίζει ο αριστερός συγγραφέας David Grossman. Προσθέτει δε ότι τα επιτεύγματα 70 ετών δεν νοείται να διακυβεύονται από φοβίες που παραμορφώνουν την πραγματικότητα και αλλοιώνουν αξίες και συμπεριφορές.

Μήπως δεν έχει άδικο;

[ΠΗΓΗ: EUROPEANBUSINESS](#)